

3. Fejezet

1. i) nyelvi szabály: a birtokos személyi toldalék nem megfelelő választása (az *anyája* megfelelő, ha anyacsavarról van szó);
- ii) a beszélés szabálya: lehet saját nyelv szabályának alkalmazása (angolban nincs tegezés-magázás megkülönböztetés);
- iii) a beszélés szabálya: udvariassági elv megsértése;
- iv) a nyelv szabálya: *v*-s tövű névszó szabályos ragozása: a gyerek általánosít;
- v) a beszélés szabálya: saját nyelvi minta tükörfordítása.

3. A megnyilatkozások nem felelnek meg az adott kontextusnak (informális beszéd, hirtelen, gyors reakciót igénylő helyzet...stb.)

4. Az a), b) és f) halandzsa mondatok: a magyar nyelv grammatikai elemeit ismerjük fel bennük (toldalékok stb.), de a bennük szereplő lexikai elemek többnyire nem elemei a magyar nyelvnek, így nem is lehet megérteni őket, ennek ellenére a szófajokat meg tudjuk állapítani (pl. *campogó*, *trumfogó* melléknévi igenév; *prütty*, *zenger*, *Binger*, *Turci* főnév; *bezlattyizni*, *kibinglizni* főnévi igenév; *leplottyolt*, *eltanglizza* ige stb.). Azt is tudjuk, hogy az a) és az b) mainak hat, míg az f) réginek (pl. a *csorhózzék* ma *csorhózzon* lenne).

A g) és h) szövegek valódi archaikus magyar szövegekre mutatnak példát. A g) a Jókai-kódexből (1430) való, címe: Szent Ferenc prédikál a madaraknak; míg a h) Péczeli József: Henriás című művének előszava 1792-ből.

A c) és a d) mondatok szakszövegek, illetve ilyen hatásúak. Sok embernek ezek gyakorlatilag kb. ugyanannyira érthetőek, mint az a) és a b) mondatok, de az ezekben szereplő elemek részei a magyar nyelvnek (bár a *kardassziaiak* kitalált népet jelölnek – Star Trek). A szófajokat meg lehet állapítani (pl. *szubtéri*, *izoniás*, *plauzibilis* melléknév; *interferencia*, *rezonátor*, *promenáád*, *univerzum* főnév). A szöveg mai, illetve a jövőben hangozhat el (lásd c).

Az e) magyar mondat, hivatalos mai szöveg, melyet igen nehéz megérteni azoknak, akik nem jogászok, de a bennük szereplő szavak szófaját minden további nélkül meg lehet állapítani.

A i) mondat nem magyar mondat, így erről a magyar nyelvi tudásunk alapján nem tudunk megállapítani semmit. A mondat egyébként finn, jelentése: *Ismerek két szép verset Eino Leinótól, de nem akarok beszélni a költőjükről.*

Tunne-n kaksi Eino Leino-n kaunis-ta runo-a, mutta e-n halua puhu-a nii-den runoilija-sta
ismer-Sg1 két Eino Leino-Gen szép-Part vers-Part de nem-Sg1 akar beszél-ni az-Pl.Gen költő-Elat

5. a) parlamenti vita: konstitutív szabályok: ki szólalhat fel (parlamenti képviselőnek kell lennie, az ettől eltérő esetek is szabályozva vannak, hogy mikor szólhat olyan, aki nem képviselő); kinek mennyi ideje van a felszólalására...;

regulatív szabályok: a felszólalás stílusa; a felszólaló öltözéke...

b) 100 méteres síkfutás: konstitutív szabályok: pontosan 100 métert kell futni; olyan pályán kell ezt megtenni, ami sík (nem dombos-dombos), és nem lehetnek benne akadályok (pl. gátak);

regulatív szabályok: nem lehet elhagyni a versenyzőnek a számára kijelölt pályát; nem indulhat előbb, minthogy megszólalna a rajtjelzés; a versenyző nem doppingolhat;

c) virslievő verseny: konstitutív szabályok: virslit kell enni; meghatározott idő áll rendelkezésre;

regulatív szabályok: nem doppingolhat (nem használhat étvágyfokozó készítményeket)...